

บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคใต้ที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของชาติ

นายณฤทธิ ศรีวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2526

ISBN 974 - 562 - 766 - 6

007730

I 15906754

ROLES OF TEACHERS COLLEGES IN SOUTHERN REGION
ON THE NATIONAL CULTURAL PRESERVATION

Mr. Narit Sriwan

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Higher Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1983

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
วัฒนธรรมของชาติ

โดย นายอนุชิต ศรีวรรณ

ภาควิชา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตศึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิมชู้ นูนนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ)

.....
(อาจารย์ ดร.สุกัญญา โสวิไลกุล)

.....
(อาจารย์ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์   บทบาทของวิทยาลัยครูในเขตภาคใต้ที่มีต่อการทำนุบำรุงวัฒนธรรม
ของชาติ
ชื่อนิสิต   นายณัฐสิทธิ์ ธีรสุวรรณ
อาจารย์ที่ปรึกษา   อาจารย์ ดร. วราภรณ์ บวรศิริ
ภาควิชา   อุดมศึกษา
ปีการศึกษา   2526

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาบทบาทการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติของวิทยาลัยครูในเขตภาคใต้
2. เพื่อศึกษาถึงวิธีดำเนินงานการส่งเสริมทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่นในเขตที่วิทยาลัยแต่ละแห่งรับผิดชอบ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในด้านการดำเนินการทำนุบำรุงส่งเสริมรักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นของวิทยาลัยครูในเขตภาคใต้
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการทำนุบำรุงวัฒนธรรมในเขตภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ และคณะกรรมการประจำศูนย์วัฒนธรรมในวิทยาลัยครูในเขตภาคใต้ทั้ง 9 แห่ง รวมจำนวน 201 คน

การเก็บและรวบรวมข้อมูลกระทำโดยการเงินทางควยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ไปยังกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว และได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 205 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 78.54

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นอย่างละ 1 ฉบับ แบบสอบถามได้จัดทำเป็นสี่ตอน คือ ตอนแรก เป็นสถานภาพของผู้ตอบ

แบบสอบถาม ตอนที่สอง เป็นความถี่เห็นในถ้อยคำลักษณะงานและวิธีดำเนินการจัดกิจกรรมทาง
คานวัฒนธรรม ตอนที่สาม เป็นความถี่เห็นเกี่ยวกับกิจกรรมทางคานวัฒนธรรม และ ตอนที่สี่
เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานทางคานวัฒนธรรม ส่วนแบบสอบถามลักษณะใดจัดทำ
เป็นสามตอนคือ ตอนแรก เป็นสถานภาพของผู้ให้สัมภาษณ์ ตอนที่สอง เป็นข้อมูลเกี่ยวกับ
กิจกรรมทางคานวัฒนธรรมที่วิทยาลัยจัดใหม่ขึ้น และ ตอนที่สาม เป็นปัญหาหรืออุปสรรคในด้านต่างๆ
เกี่ยวกับการดำเนินงานทางคานวัฒนธรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีหาค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความ
เบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขอคนพบจากการวิจัย

ขอคนพบจากการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินการพัฒนาในการทำนุบำรุงส่งเสริมวัฒนธรรมของชาติ ของวิทยาลัยครู
ในเขตภาคใต้อย่างจริงจังอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย
2. วิธีดำเนินงานการส่งเสริมทำนุบำรุงวัฒนธรรมท้องถิ่นในเขตที่วิทยาลัยครูแต่ละ
แห่งรับผิดชอบนั้น สรุปได้ดังนี้

ลักษณะงานที่วิทยาลัยครูทั้ง 9 แห่งปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่งคือ การจัด
นิทรรศการ รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมแสดงและสาธิต และที่ปฏิบัติน้อยเป็นอันดับสุดท้าย คือ
การจัดตั้งชมรมและกลุ่มชุมนุมใจ

วิธีการดำเนินงานที่ประสบผลสำเร็จ คือ การร่วมมือกับสถาบันเอกชน
องค์กร และหน่วยงานอื่นๆ ของรัฐ

กิจกรรมคานวัฒนธรรมที่วิทยาลัยทั้ง 9 แห่งจัดให้กับนักศึกษา เยาวชน และ
ประชาชนเพื่อการส่งเสริม เผยแพร่ ฟื้นฟู ปลูกฝัง และจรรโลงวัฒนธรรมนั้นมุ่งเน้นในรูปแบบ
ของวิธีการอันมีค่อนข้างมาก และค่อนข้างมากรองลงมา คือ การจัดประกวดและแข่งขัน
และการวิจัยศึกษา และรวบรวม

กิจกรรมทางคานวัฒนธรรมที่วิทยาลัยครูทั้ง 9 แห่ง จัดให้กับนักศึกษา เยาวชน
และประชาชน แล้วได้รับผลสำเร็จมากที่สุด คือ กิจกรรมประเภทเผยแพร่ โดยการจัด
นิทรรศการประกอบการแสดงและสาธิต

3. ปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานทางค่านิยมวัฒนธรรมในแต่ละค่านิยม ทั้งหมด เป็นปัญหาหรืออุปสรรคที่จัดอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย แต่ที่เป็นปัญหาสำคัญ คือ ปัญหาค่านิยมการ ร้องลงมากคือ ปัญหาในค่านิยมวิชาการ และในค่านิยมทั่วไป

4. สำหรับแนวทางในการหาบุคลากรวัฒนธรรมในเขตภาคใต้ นั้น มีแนวทางดังนี้
ค่านิยมการบริหาร สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ควรตั้งเจ้าหน้าที่ วัฒนธรรมประจำจังหวัดขึ้น เพื่อเป็นตัวแทนในการประสานงาน และติดตามผลงานทางค่านิยม วัฒนธรรมโดยเฉพาะ

ค่านิยมพัฒนาบุคลากร การจัดสัมมนาและการทัศนศึกษาดูงาน จะเป็นสิ่งที่จะช่วย เพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้กับบุคลากรเป็นอย่างดี

ค่านิยมจัดกิจกรรม ควรจัดตั้งกลุ่มและชมรมผู้สนใจทางค่านิยมขึ้นตาม งานอาชีพในชีวิตประจำวันของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

ค่านิยมประชาสัมพันธ์ เสียงตามสายและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น พร้อมทั้งวารสาร ของศูนย์วัฒนธรรม เป็นสื่อชนิดหนึ่งที่สามารถเผยแพร่ทางค่านิยมได้อย่างดีที่สุด

ค่านิยมศึกษาและการปรับปรุงหลักสูตร ควรศึกษาค้นคว้าทางค่านิยม วัฒนธรรมท้องถิ่น แล้วนำมาจัดทำเป็นตำราเรียนหรือหนังสืออ่านประกอบสำหรับการเรียนในระดับต่าง ๆ เพื่อปลูกฝังค่านิยมในวัฒนธรรมไทยให้แก่เด็กเรียน นักศึกษา และประชาชน

ขอเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งถัดไปขอเสนอแนะ ดังนี้

1. ในค่านิยมจัดกิจกรรมทางค่านิยมวัฒนธรรมนั้น ควรจัดสัมมนาในเรื่องการดำเนินงานเกี่ยวกับวัฒนธรรมในค่านิยมต่างๆ เพื่อการส่งเสริม เผยแพร่ ฟื้นฟู ปลูกฝัง และจรรโลง วัฒนธรรม พร้อมทั้งสนับสนุนให้มีการจัดตั้งกลุ่มผู้สนใจหรือชมรมทางวัฒนธรรมตามลักษณะงาน อาชีพที่ได้ปฏิบัติอยู่ในชีวิตประจำวันให้มากขึ้น

2. ในค่านิยมการดำเนินงาน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ควรลด ขั้นตอนในการดำเนินงานลงเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน โดยการมอบอำนาจหรือการ กระจายอำนาจ และตั้งเจ้าหน้าที่วัฒนธรรมประจำจังหวัดขึ้นเป็นตัวแทนในการประสานงาน ระหว่างท้องถิ่นและส่วนกลาง และเพื่อติดตามงานทางค่านิยมวัฒนธรรมด้วย

3. ในด้านการประชาสัมพันธ์ กอปรให้สื่อมวลชนท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ
ดำเนินบทบาททางด้านวัฒนธรรมควย
4. ในด้านบุคลากร กอปรสรรหาผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมเข้ามาร่วมดำเนินงาน
ให้มากขึ้น พร้อมทั้งยกย่องฐานะให้ปรากฏเป็นที่ยอมรับในสังคม
5. ในด้านงบประมาณ รัฐควรสนับสนุนในด้านงบประมาณให้เพียงพอแก่การดำเนินงาน
ตามโครงการในแต่ละปีงบประมาณ

Thesis Title Roles of Teachers Colleges in Southern Region
on the National Cultural Preservation

Name Mr. Narit Sriwan

Thesis Advisor Miss Varaporn Bovornsiri, Ph.D.

Department Higher Education

Academic Year 1983

ABSTRACT

Purpose of the Study

The purpose of the study was as follow:

1. To study the role of teachers colleges in the Southern region on the national cultural preservation.
2. To study the procedures of regional cultural preservation in the areas for which the colleges are responsible.
3. To study the problems and obstacles encountered by the teachers colleges in the Southern region in regional cultural preservation.
4. To recommend ways to preserve the national culture in the Southern region.

Procedures

The population of this study consisted of the college administrators, teacher educators and the college committee members of the cultural centres in 9 teachers colleges in the Southern region, totaling 261 persons.

Data were gathered through by making field trips and through questionnaires sent by mail; 205 questionnaires were returned, i.e. 78.54 percent.

The instrument used in this study was a questionnaire and an interview schedule developed by the researcher. The questionnaire was in 4 sections: personal data on the respondent, opinions on the nature of the work and procedures used for preserving cultural activities, opinions on cultural performance and problems and obstacles in organizing cultural activities. The interview was divided into 3 sections: personal data on the interviewee, information on cultural activities organized by the college and problems and obstacles in organizing cultural activities.

The data were analyzed by using percentages, arithmetic means and standard deviations.

Findings

The findings of this study can be summed up as follow:

1. The roles of teachers colleges in the Southern region for the national cultural preservation are given in order of less frequently performed.

2. The procedures used for preserving local culture in each district responsible by the colleges are:

The works done by all 9 teachers colleges are, first, setting exhibitions, next come giving shows and demonstrations; and, lastly, the establishment of clubs and groups of concerned persons.

The most successful practices used for preserving cultural activities were cooperating with private organizations and agencies and other government organizations.

Cultural activities set up by all 9 teachers colleges for students, youth and the general public to promote, diffuse, review, instill and foster culture included many other forms such as contests and competitions, studies and collections.

The most successful cultural activities set up by the 9 teachers colleges for students, youth and the general public were diffusion activities such as exhibits along with demonstrations and performances.

3. Problems or obstacles in carrying out cultural work in various aspects are not serious; the major one is that of personnel; next comes technique and, lastly, general problems.

4. Ways to preserve culture in the Southern region are as follows:

Administration:- the National Culture Commission should appoint municipal officials as representatives to co-ordinate and follow up results of cultural activities in particular.

Personnel Development:- personnel development could be greatly increased in fostering knowledge and experience by setting up seminars and field trips.

Activities: - activities should be in the form of clubs and groups of persons interested in culture according to daily occupations in the regions themselves.

Public Relations:- local radios, newspapers and the cultural centre's magazine are the best mass media to diffuse

culture work.

Education and curriculum improvement:- after having studied local cultures, textbooks or complementary reading books should be written for various levels in order to promote the basic values of the thai culture among pupils, students and the people in general.

Recommendations

Recommendations from this study are as follows:

1. Cultural activities:- there should be seminars on culture in various aspects in order to encourage and support inculcating and preserving culture. Besides, there should be cultural clubs according to daily occupations for those interested in culture.

2. Operation:- the National Culture Commission should leave out some steps in implementing cultural phases in order to be more effective by delegating authority or decentralizing it. It is important to appoint cultural officials in each province representatives.

3. Public Relations: local mass media should be involved in the field of culture.

4. Personnel:- experts in culture should be recruited and they should become more involved and be socially accepted.

5. Budget allocations: the state should provide adequate funds for the implementation of projects for each year.

กติกกรรมการประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จดังกล่าวยัง โดยได้รับความกรุณาจาก อาจารย์ ดร. วราภรณ์ บวรศิริ อาจารย์ ดร.สุกัญญา โมวีไลกุกต ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข และปรับปรุงวิทยานิพนธ์เป็นอย่างดี ศาสตราจารย์ กระแสร์ มาดยาภรณ์ รองศาสตราจารย์ สายันต์ มาดยาภรณ์ ศาสตราจารย์ ดร.พัทยา สายหู รองศาสตราจารย์ ดร.เจตนา นาควัชระ อาจารย์พะยอม แก้วกำเบ็ค รองศาสตราจารย์ ธนู บุญยรัตพันธุ์ ดร.วีระ บำรุงรักษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรธ เลิศพิริยะ ที่เฝ้ากรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ และอาจารย์จัน แมรี่ ที่เฝ้ากรุณาช่วยเหลือทางด้าน ภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาที่ได้รับเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยได้รับเงินทุนสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ และ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และได้รับความช่วยเหลือจาก อาจารย์ณรงค์ แจ่มสุวรรณ อาจารย์สุจรีท บัวพิมพ์ อาจารย์เนวิศ กสิณงาม อาจารย์ณรงค์ ดุยนอง อาจารย์ดำรง ลักษณ์วงศ์ อาจารย์วิทยา นาคอินทร อาจารย์ฐิติศักดิ์ เอกเพชร อาจารย์มารุต คำชะอม อาจารย์กฤษณา คานประสิทธิ์ อาจารย์นิตยา ประพฤติกิจ อาจารย์วิบูลย์ สุทธิพันธ์ คุณเสด็จร ชันตี คุณจุฑาเทน ชัมมิกะกุล รวมทั้งคณาจารย์ที่กรุณาช่วยตอบแบบสอบถามและให้ สัมภาษณ์ และโดยเฉพาะผู้ให้กำลังใจเสมอมา ซึ่งผู้วิจัยขอกราบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

นฤพนธ์ ศรีวรรณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
รายการตารางประกอบ	ฅ
บทที่ ๑	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	6
ขั้นตอน และวิธีดำเนินการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
ความสำคัญของวัฒนธรรม	10
งานและนโยบายเกี่ยวกับวัฒนธรรม	13
ความหมายของวัฒนธรรม	15
ที่มาของวัฒนธรรม	18
ลักษณะของวัฒนธรรม	20
องค์ประกอบของวัฒนธรรม	22
สาเหตุที่ทำให้วัฒนธรรมเปลี่ยนแปลง	23
เหตุที่ทำให้วัฒนธรรมเสื่อมถอยลง	26
ประเภทของวัฒนธรรม	27
สถาบันการศึกษาเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมอย่างไร	30

บทนำ	31
วิวัฒนาการของวิทยาลัยครูกับวัฒนธรรม	36
วัฒนธรรมกับสังคม	38
ความจำเป็นของการส่งเสริมวัฒนธรรมไทย	39
การเผยแพร่วัฒนธรรม	41
การปลูกฝังวัฒนธรรม	41
การในผู้วัฒนธรรม	43
การจรใจวัฒนธรรมของชาติ	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
3 วิจัยค่าเนนการวิจัย	48
ขั้นตอนและวิจัยค่าเนนการวิจัย	49
การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	50
เครื่องมือใช้ในการศึกษา	52
ลักษณะของข้อมูลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	53
การรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	94
5 สรุป อภิปรายผลและขอเสนอแนะ	96
สรุปผล	104
อภิปรายผล	110
ขอเสนอแนะ	112
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	144
ประวัติผู้เขียน	

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	57
2	ลักษณะงานที่ใช้ในการจัดกิจกรรมทางค่านิยมธรรม	60
3	การใช้วิธีการดำเนินงานทางค่านิยมธรรมที่ประสบผล	61
4	กิจกรรมทางค่านิยมธรรมที่จัดในลักษณะของการสอน	62
5	กิจกรรมทางค่านิยมธรรมที่จัดในลักษณะของการจัดประกวดแข่งขัน	63
6	กิจกรรมทางค่านิยมธรรมที่จัดในลักษณะการวิจัย ศึกษา และรวบรวม	64
7	กิจกรรมทางค่านิยมธรรมที่จัดในลักษณะการประสานงานกับหน่วยงานอื่น	65
8	กิจกรรมทางค่านิยมธรรมที่จัดในลักษณะไปทัศนศึกษา ทำงาน และแลกเปลี่ยน เผยแพร่ซึ่งกันและกัน	66
9	กิจกรรมทางค่านิยมธรรมที่จัดในลักษณะการประชาสัมพันธ์	67
10	กิจกรรมทางค่านิยมธรรมที่จัดในลักษณะของวิธีการอื่น ๆ	68
11	เปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมทางค่านิยมธรรมรูปแบบเป็นสถานต่าง ๆ	70
12	ปัญหาหรืออุปสรรคในค่านิยมการดำเนินงานและวิธีการทำงาน	71
13	ปัญหาหรืออุปสรรคในค่านิยมการประสานงานกับหน่วยงานอื่นทั้งภายใน และ ภายนอกวิทยาลัยครู	72
14	ปัญหาหรืออุปสรรคในค่านิยมบุคลากร	73
15	ปัญหาหรืออุปสรรคในค่านิยมวิชาการ	74
16	ปัญหาหรืออุปสรรคในค่านิยมปัญหาทั่วไป	75
17	เปรียบเทียบปัญหาหรืออุปสรรคในค่านิยมต่าง ๆ	76
18	เปรียบเทียบการจัดกิจกรรมทางค่านิยมธรรมระหว่างกลุ่มวิทยาลัยครู ภาคตะวันตกและกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้	78
19	เปรียบเทียบวิธีการที่ใช้ในการดำเนินงานค่านิยมธรรมที่ประสบผลสำเร็จ ระหว่างกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตกและกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้	79
20	เปรียบเทียบการจัดกิจกรรมทางค่านิยมธรรมระหว่างกลุ่มวิทยาลัยครู ภาคตะวันตกและกลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้	80

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
21	เปรียบเทียบปัญหาหรืออุปสรรคในการดำเนินงานทางด้านวัฒนธรรมในสถานต่างๆ ระหว่างกลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตกและวิทยาลัยครูภาคใต้ 81
22	สถานภาพของครูให้สัมภาษณ์ 82